

Desconstruint Darío Villalba

La sala Guericabeitia de la Universitat de València acull fins el proper 30 de juny 'Darío Villalba. El cos aïllat', una exposició que ens acostava a l'art d'aquest pintor basc a través d'una de les seues obres, 'L'Espera i ratlles'. Un artista contra corrent que ha sabut fugir de les modes i s'ha erigit com un referent dins l'àmbit de l'art contemporani internacional.

Comprendre l'art contemporani a partir d'una única obra. La idea va sorgir d'un article d'Umberto Eco a la revista *Letra* el 1989, "Ideas para un museo", on proposava un museu centrat en només una obra que estructuraria la resta d'exposicions. Quan el grup de comissaris Som7Caps es va proposar fer una exposició de Darío Villalba van reprendre la idea d'Eco i van organitzar una mostra al voltant del pintor a partir del seu oli *L'espera i ratlles* (1989), pertanyent al fons de la col·lecció Martínez Guericabeitia.

"En estudiar en profunditat l'artista, ens vam adonar que el personatge que apareixia en la nostra obra principal també es trobava present en altres treballs" expliquen els comissaris. "La idea era veure com treballa Villalba a partir d'aquesta obra —explica Núria Gregori, integrant de Som7Caps— comparant-la amb altres obres de l'artista on trobem detalls de *L'espera i ratlles*. Totes les obres de l'exposició contenen elements del quadre principal." Partint d'aquesta desconstrucció de l'obra de Villalba, els comissaris es plantejaren acostar l'obra d'art contemporània a l'espectador. Pretenien posar de manifest els temes i els conceptes que es poden descobrir darrere d'una obra d'art, i en aquest cas es van trobar amb dos sentiments de la magnitud de la soledat i l'aïllament, tots dos amb molt de pes en la trajectòria de Villalba.

Un pintor contra corrent. L'obra de Darío Villalba (*San Sebastià*, 1939) és considerada com un referent de l'art contemporani dins del panorama internacional. Després d'uns inicis marcadament abstractes, l'obra de Villalba va prendre nous camins amb la utilització de la fotografia de forma integrada amb la pintura. Villalba és considerat un pioner en aquesta nova tècnica, que diversos artistes han fet servir més tard. Amb aquest híbrid entre pintura i fotografia, l'artista aconsegueix plasmar d'una manera més real els sentiments que pretén transmetre.

Tot i aquest ús essencial de la fotografia a la seua obra, Villalba sempre s'ha considerat un pintor. "Vaig veure que la instantània, amb el seu poder de congelació, podria abraçar l'esperit totalitzador de la pintura i que el quadre és, tal vegada, capaç d'assumir major harmonia, discòrdia, tensió o transgressió que la mateixa realitat", explicava l'artista en l'any 2002 al seu discurs d'ingrés com a acadèmic de número a la Real Academia de Bellas Artes de San Fernando.

Darío Villalba sempre s'ha definit com un rebel en termes artístics. Els inicis de Villalba als anys seixanta van coincidir amb la irrupció del pop-art a l'escena artística internacional, però l'obra del pintor basc sempre ha intentat mantenir-se lluny d'aquest corrent, encara que és cert que també ha rebut influències de les tècniques emprades pels artistes pop. "La rebel·lia no és necessària en l'acte creatiu, encara que en el meu cas sí que va ser i és l'opció escollida. Emprant la mateixa tècnica fotogràfica que utilitzaven ells, jo la vaig transmutar en pintura", explicava Villalba en el mateix discurs.

Quan a mitjan aquesta dècada Darío Villalba va conèixer Andy Warhol, la icona del pop-art per excel·lència, aquest va definir el treball de l'artista basc com a pop-soul. "Villalba li va contestar que soul sí, però que de cap manera pop", explica Joan Beneyto, un altre dels comissaris de l'exposició. En la seua opinió "l'obra de Villalba, tot i tenir algunes referències artístiques del pop-art, s'enfronta a aquest corrent per donar més seriositat a l'art. La seua obra té un fort compo-

El personatge de *L'Espera i ratlles* (1989) es troba totalment aïllat en un fons indeterminat. Dalt, en *Caps* (1989) trobem elements desconstruïts del quadre principal.

nent reivindicatiu que no tenien els artistes pop".

L'art compromès. Les diferències existents entre l'obra de Darío Villalba i el pop-art són evidents, no solament pels colors emprats –trobem normalment en la seua obra tonalitats fosques: blanc i negre, gris...—, sinó també per la temàtica. Mentre que els artistes pop optaven per un art més banal, Villalba expressa en les seues obres la condició de l'ésser humà amb tota la seua cruesa. El patiment, el dolor, l'aïllament, la malaltia... Villalba, de la mateixa manera que els artistes pop, pren les imatges directament de la realitat, però, al contrari que aquests, presenta el seu costat més dolorós utilitzant imatges reals preses

directament per l'artista o extretes de retalls de diaris o fotografies antigues.

"Els documents bàsics amb què treballava Villalba estan plens de *xaperos*, immigrants, rodamons... —explica Beneyto— Però la seua visió és també una visió positiva, ja que ens mostra en aquesta gent del món marginal les seues ganes d'eixir de l'aïllament social en què viuen." Aquest aïllament tan present a l'obra de Villalba va arribar a l'extrem als *Encapsulats* amb què va triomfar a la XXXV Biennal de Venècia de 1970. Figures empresonades entre les plaques de metacrilat i suspeses en el buit, remarcant encara més la soledat i marginació d'aquests personatges. La Biennal li va proporcionar el reconeixement internacional.

Reflexionar a partir de l'art. *Darío Villalba. El cos aïllat* és una bona oportunitat per acostar-se a l'art contemporani. "Cada visitant pot sentir coses diferents en veure l'obra de Villalba i això és el que volem aconseguir", explica Núria Gregori. Amb aquest objectiu l'exposició inclou una proposta d'activitats per a estudiants de primària i secundària amb què es pretén que els més joves reflexionen sobre la soledat i la marginació a la nostra societat a partir d'allò que els suggereix el personatge del quadre principal. Desconstruir *L'Espera i les ratlles* per poder reconstruir l'obra de Darío Villalba. Però, al mateix temps, també la nostra percepció d'allò que ens envolta. Les seues obres de ben segur que no deixaran indiferent ningú.

Anna Mateu

Cines Babel
Cines Albatros

CINES ALBATROS
Pla Lluís Colomer, 4. Agra. - València

Factotum

de Bent Hamer

Si ets subscriptor d'EL TEMPS:
4,40 € De dilluns a dijous
i 6€ cap de setmana.

Si ets lector d'EL TEMPS:
5,60€ de dilluns a dijous